

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ПЕНСІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА НАЙБЛИЖЧУ ПЕРСПЕКТИВУ

Забезпечення соціального захисту громадян пенсійного віку і надалі залишається пріоритетним завданням нашої країни на нинішньому етапі її розвитку. Кожна країна розробляє свою стратегію розвитку національних пенсійних моделей на найближчу перспективу, яка повинна враховувати інтереси всіх суб'єктів пенсійних відносин, всі чинники, від яких залежить фінансовий потенціал пенсійної системи, а також загальні напрямки розвитку суспільства. При розгляді цієї проблеми значна увага приділяється питанням управління в пенсійній сфері, а це, в свою чергу посилює науковий і практичний інтерес до пенсійного менеджменту. Особливо це актуально у сучасних умовах, коли суспільство розвивається досить динамічно і має місце прояв різноманітних ризиків. У зв'язку з цим виникає необхідність здійснювати управління цими ризиками.

Зростаюча роль пенсійного менеджменту проявляється на сучасному етапі формування вітчизняної пенсійної системи. Це пов'язано з тим, що сфера пенсійного забезпечення характеризується довгостроковим характером побудови фінансових відносин між державою, громадянами і роботодавцями. Саме через систему пенсійного страхування суспільство повинно створити оптимальну пенсійну модель, яка б захищала інтереси громадян пенсійного віку, забезпечувала високий рівень їхнього життя. Для цього повинні бути направлені зусилля як держави, роботодавців, так і самих громадян через формування ефективної системи пенсійного менеджменту.

У зв'язку з цим важливе значення має визначення основних пріоритетів розвитку пенсійного менеджменту на нинішньому етапі реформування вітчизняної пенсійної системи. Як показують сучасні тенденції еволюції соціально – економічних систем європейських країн, у тому числі і України, усі вони в питаннях механізмів, цілей, меж державного втручання у пенсійній сфері останнім часом спиралися на пріоритети соціального ефекту над економічною доцільністю, ігноруючи об'єктивні економічні закони. Це призвело до економічних перекосів, порушення макроекономічної рівноваги. Особливо це відчутно проявлялося під час загальносвітових фінансових криз, які призвели до зменшення фінансових ресурсів у більшості секторів економіки держави.

Зважаючи ці тенденції стратегія розвитку системи пенсійного менеджменту повинна передбачати врахування і поєднання двох її основних складових – соціальної та економічної. При цьому розвиток соціальної компоненти повинен повною мірою залежати від стану розвитку і можливостей економічної. Довгостроковий характер функціонування пенсійної сфери і використання пенсійних активів її учасників повинен дати поштовх розвитку різноманітних інвестиційних інститутів, появі нових продуктів на фінансовому ринку, створенню механізмів, які перетворювали б державні витрати на інвестиції. Роль держави повинна бути ключовою у формуванні такої стратегії, яка б могла поєднувати і задовольняти інтереси конкретної особи, суспільства в цілому, роботодавців, а також її самої як носія влади та інституту управління. Тобто, із вище сказаного можна зробити висновок, що соціальна функція пенсійної системи повинна реалізовуватися через активне використання її економічної компоненти.

Часті прояви фінансової кризи в пенсійній сфері показали, що формування і реалізація системи ризик-менеджменту повинна займати пріоритетне місце у стратегії розвитку

системи пенсійного менеджменту в нашій країні. За ефективне управління ризиками в системі пенсійного страхування відповідають спеціалізовані державні фінансові інститути, які мають на це повноваження, передбачені пенсійним законодавством [3У]. Їхнім найбільш важливим завданням виступає управління ризиком при розробці і реалізації інвестиційної стратегії. Крім нього, управління ризиками в системі пенсійного страхування включає також наявність і функціонування системи моніторингу і контролю ризику в усіх сферах, які взаємопов'язані із вітчизняною пенсійною системою. До його важливих функцій повинна входити регулярна і всеохоплююча ідентифікація та оцінка ризику, включаючи ймовірність його реалізації і фінансові наслідки.

На думку більшості науковців, які займаються проблемами реформування і розвитку пенсійної системи, серед основних пріоритетних завдань подальшого розвитку пенсійного менеджменту є створення ефективного механізму управління пенсійними фондами, які виступають основними фінансовими інститутами вітчизняної пенсійної системи [2; 3]. Для підвищення довіри до пенсійних фондів з боку населення дуже важливо, що орган управління пенсійним фондом своєчасно надавав всю важливу інформацію у чіткій та зрозумілій формі всім зацікавленим сторонам, передусім, учасникам і пенсійного фонду, органам нагляду тощо.

Учасники пенсійного плану також повинні мати доступ до інформації про операційну діяльність пенсійного фонду. Вони повинні отримувати фінансову звітність, щонайменше раз на рік, з інформацією про залишки на їхніх рахунках, а також інформацію про інвестиційну політику та фінансові результати пенсійного фонду у стандартному форматі (наприклад, чистий дохід по внескам повинен даватися у порівнянні з іншими фондами).

Саме одержання оперативної інформації по стан пенсійних активів учасників накопичувальних пенсійних програм і комплекс інших організаційних заходів повинен посприяти залученню до недержавного пенсійного забезпечення все більшої кількості населення. Особливо це стосується сільського населення, адже сільські пенсіонери одержують менші розміри пенсій, ніж в середньому по країні, і для них необхідно шукати додаткові джерела збільшення пенсійних виплат. Використання можливостей третього рівня національної пенсійної системи за сприяння і підтримки держави дозволило б залучити нові фінансові ресурси для підвищення доходів сільських пенсіонерів [4].

Як показують дослідження, ще одним із пріоритетних напрямків розвитку системи пенсійного менеджменту на найближчу перспективу є подальше удосконалення юридичної бази національної пенсійної системи. Найбільш дієвим механізмом у цьому питанні, на думку автора, була б розробка і запровадження Пенсійного кодексу. Саме цей комплексний юридичний документ повинен врахувати всі особливості подальшого розвитку системи пенсійного страхування в нашій країні і відрегулювати фінансові відносини між суб'єктами в даній сфері, враховуючи тенденції економічного розвитку в суспільстві на перспективу.

Перелік використаних джерел інформації:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» від 3 жовтня 2017 р. №6614-VII, 2017 р. URL: www.rada.gov.ua
2. Грушко В.І., Скулиш Ю.І., Лаптев С.М., Фатхутдінов В.Г., Француз А.Й., Румик І.І., Пилипенко О.О. Пенсійна система. 4-те вид., доп. і перероб. Київ, 2019. 512 с.
3. Піщуліна О., Коваль О., Бурлай Т. Фінансові, соціальні та правові аспекти пенсійної реформи в Україні. Світовий досвід та українські реалії. К.: Центр Разумкова: Видавництво «Заповіт», 2017. 453 с.
4. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні: оцінка та рекомендації. Проект USAID «Трансформація фінансового сектору», 2019. URL: https://knpf.bank.gov.ua/dl/nederzhavne_pensiine_zabezpechennia_v_ukraini_otsinka_ta_rekomendatsii_Text.pdf.